

**FUNDACJA
CENTRUM
AKTYWNOŚCI
TWÓRCZEJ**

LESZNO 2014

PRZEWODNIK PO PARTYCYPACJI SENIORALNEJ

APS

AKADEMIA
PARTYCYPACJI
SENIORALNEJ

PRZEWODNIK PO PARTYCYPACJI SENIORALNEJ

AUTORZY:

Milena Nadolna-Drózdź – Wstęp

Marek Urbaniak – Wprowadzenie do partycypacji

Joanna Jękot-Łażniak – Przykłady Partycypacji Senioralnej

Wydawca: Fundacja Centrum Aktywności Twórczej

Exemplarz bezpłatny.

Niniejsza publikacja została sfinansowana przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na Rzecz Aktywizacji Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (ASOS).



WSTĘP

Fundacja Centrum Aktywności Twórczej od początku działalności realizowała rozmaite projekty z programów „Młodość w Działaniu”, Gruntvig czy Leonardo da Vinci. Większość naszych działań skupiała się wokół pracy z dziećmi i młodzieżą. Jednak podczas projektu „The International Language of Folkloric Dances” realizowanego w ramach programu Gruntvig, który dotyczył niezawodowej edukacji osób dorosłych i wspierał współpracę w tym obszarze na poziomie europejskim, zobaczyliśmy jak wielki potencjał drzemie w seniorach. Na spotkanie do Polski przyjechała spora grupa uczestników z Litwy, Turcji, Włoch i Wielkiej Brytanii uczyć się tańców ludowych, w tym najstarszy uczestnik miał lat 70.

Postanowiliśmy zatem objąć swoimi działaniami, dotyczącymi aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, grupę seniorów. Stąd pomysł na projekt „Akademia Partycypacji Senioralnej”, który trwał od maja do grudnia 2014 roku. Do współpracy zaprosiliśmy Urząd Miasta Leszna oraz Państwową Wyższą Szkołę Zawodową.

Skierowaliśmy nasz projekt do chętnych seniorów z terenu powiatu leszczyńskiego w województwie wielkopolskim, którzy mieli 60 lat i więcej i którzy chcieli mieć wpływ na kreowanie lokalnej polityki uwzględniającej potrzeby seniorów za pomocą narzędzi partycypacji społecznej.

W ramach Akademii Partycypacji Senioralnej odbył się cykl szkoleń i warsztatów, mających na celu rozwinięcie inicjatyw lokalnych, przekazanie narzędzi do efektywnej pracy na rzecz lokalnej społeczności, naukę pozytywnej komunikacji oraz przybliżenie wybranych zagadnień z zakresu obsługi komputera i Internetu. Zależało nam, by zapewnić uczestnikom odpowiednie zaplecze do samodzielnego przeprowadzania inicjatyw lokalnych oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Projekt odbył się w formie trzech dwudniowych zjazdów szkoleniowych z partycypacji społecznej oraz czterodniowych szkoleń z zakresu zagadnień komputerowych.

Rezultatem projektu są wspólnie podjęte i zrealizowane przez seniorów inicjatywy lokalne przy wsparciu mentorów, Pierwsza Regionalna Konferencja Partycypacji Senioralnej, która miała miejsce 8 grudnia oraz niniejszy Przewodnik.

Myślę, że oprócz twardych rezultatów udało nam się osiągnąć coś znacznie więcej: integracja środowiska senioralnego, wymiana doświadczeń oraz współpraca przy realizowanych inicjatywach. To wszystko było możliwe dzięki niezwykłemu zaangażowaniu uczestników projektu.

Milena Nadolna-Drózdź
Współautorka i koordynatorka projektu

WPROWADZENIE DO PARTYCYPACJI

1. Społeczność dla rozwoju lokalnego
2. Obszary partycypacji w tworzeniu i realizacji polityk publicznych
3. Budowanie współpracy w społeczności lokalnej
4. Inicjatywy senioralne i ich finansowanie



1. SPOŁECZNOŚĆ DLA ROZWOJU LOKALNEGO

Jednostka zamieszkująca środowisko społeczne jest nie tylko od niego zależna, ale jednocześnie może kształtować jego funkcjonowanie. Zamieszkiwanie na danym terenie warto łączyć z zainteresowaniem lokalną społecznością, dzięki czemu możliwe będzie jej wzmocnienie.

Społeczność lokalna jest rozumiana jako związek mieszkańców terytorium, posiadających poczucie przynależności do danej wspólnoty, a co za tym idzie – poczucie odpowiedzialności za lokalne sprawy. W społeczności lokalnej występują więzi społeczne oraz zdolności do samoorganizacji w imię wspólnych celów i wspólnej świadomości społecznej dotyczącej warunków i problemów lokalnych.

Znaczenie dla rozwiązywania problemów społecznych mają w szczególności środowisko lokalne, sprzyjające procesowi tworzenia i akumulacji wiedzy oraz zaistnieniu synergii opartej na kompetencjach współpracujących osób i podmiotów. Środowiska lokalne stanowią miejsce dla wzrostu możliwości współpracy sieciowej i uczenia się. Relacje lokalne mogą przyczyniać się do zmniejszania złożoności i niepewności, ułatwiać wymianę wiedzy, znajdującej się w dyspozycji praktyków i specjalistów.

Społeczność lokalna stanowi wartościowy potencjał rozwoju lokalnego. Aktywna społeczność lokalna dobrze zna środowisko lokalne, czuje odpowiedzialność i gotowość do działania na rzecz wspólnoty, jest w stanie kształtować środowisko lokalne zgodnie z wartościami i potrzebami.

Zyskuje na znaczeniu określenie polityki publiczne, rozumiane jako zorganizowany proces stałego rozwiązywania problemów publicznych, poprzez który samorządy lokalne wraz z mieszkańcami określają program i działania, aby zapewnić wdrożenie zmian mających wpływ na życie obywateli. Potrzebne są w tym względzie działania systematyczne, uporządkowane i oparte na zobiektywizowanej wiedzy (tj. na podstawie doświadczeń i analiz).

Wiele problemów w politykach publicznych ma niezwykle złożony charakter i do ich rozwiązania wymagane jest łączenie wiedzy oraz zasobów różnych podmiotów i osób. Wyzwaniem współczesności jest podejmowanie skutecznych działań służących osiągnięciu zamierzonych celów rozwoju lokalnego przy zdefiniowaniu wartości i relacji z innymi uczestnikami (m.in. administracją, biznesem, organizacjami pozarządowymi, mieszkańcami) oraz efektywnym wykorzystaniu zasobów.

Odpowiedzialność w zakresie tworzenia i realizacji polityk publicznych spoczywa wspólnie – zgodnie z zasadą pomocniczości – na wielu podmiotach, wśród których wyróżnić trzeba m.in. samorząd terytorialny różnych szczebli (gmina/powiat/samorząd województwa), organizacje społeczne i sektor prywatny (społeczna odpowiedzialności biznesu), a także pierwotne grupy społeczne (rodzina, kręgi przyjacielskie, sąsiedztwo).

Instytucje publiczne dążąc do inicjowania rozwoju lokalnego coraz częściej zauważają, aby w związku z nowym modelem zarządzania rozwojem strategicznym w Polsce, a także zwiększaniem znaczenia partnerstwa samorząd – organizacje pozarządowe zapewniać możliwość współtworzenia polityk publicznych z możliwie szerokim kręgiem uczestników. Może w ten sposób wzrastać zakres zaangażowanego zarządzania (ang. engaged governance), który oznacza włączenie mieszkańców w proces decyzyjny, a tym samym zwiększenie ich wpływu na publiczne polityki i programy.

Dostrzega się współcześnie znaczenie wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego, w którym obywatele są zaangażowani w sprawy swojej społeczności lokalnej na rzecz budowania satysfakcjonujących warunków życia. Organizacje pozarządowe i poszczególni mieszkańcy mogą być współtwórcami oraz realizatorami lokalnych polityk i programów, co pozwala na dostosowywanie działań lokalnych do potrzeb społecznych. Ich aktywności pobudzają siły, które tkwią w środowisku lokalnym, a także inspirują do tworzenia kreatywnych rozwiązań, prowadzących w rezultacie do pożądaných zmian w społeczności lokalnej.

Partycypacja publiczna oznacza uczestnictwo obywateli w sprawach społeczności, którzy biorą na siebie część odpowiedzialności za kształtowanie rzeczywistości. Platon wskazał, że świat rzeczy istnieje dzięki uczestniczeniu, partycypacji (methesis) w ideach. Każdy człowiek może wyrażać swoją osobowość poprzez szlachetne wzorce, idee i wartości, które czynią człowieka szczęśliwszym.

W sytuacji, gdy jakość życia społeczności stanowi przedmiot uwagi wszystkich zainteresowanych osób i podmiotów, możliwe jest bardziej spójne i kompleksowe planowanie rozwoju i osiągnięcia dobrobytu społecznego oraz gospodarczego. Partycypacja może przyczyniać się do lepszego dopasowania sposobu wsparcia mieszkańców względem potrzeb i oczekiwań. Wśród korzyści z partycypacji można także wskazać:

- sprawniejsze przekazywanie informacji, a także dzielenie się wiedzą i doświadczeniem,
- wzrost poczucia współodpowiedzialności, możliwości wypracowania kompromisów.

Mieszkańcy mogą być współtwórcami usprawnień funkcjonowania środowisk lokalnych. Ich głos sprzyja pogłębionemu spojrzeniu na problemy i zapewnieniu propozycji rozwiązań widzianych z różnych perspektyw, co prowadzi do lepszej odpowiedzi na diagnozowane problemy, a następnie do sprawniejszej realizacji celów, z uwzględnieniem potrzebnych zasobów i kompetencji. Duże znaczenie mieszkańców wynika z ich bliskiego kontaktu z osobami potrzebującymi wsparcia, a także z potencjału sprawczego.

Polityki lokalne potrzebują łączenia, jednoczenia i harmonizowania czynności i wysiłków. Samorząd regionu w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego w celu rozwiązania problemów społecznych wskazał na znaczenie aktywności organizacji pozarządowych oraz skłonności Wielkopolan do samoorganizacji. Zaznaczył też potrzebę prowadzenia innowacyjnych i oddolnych działań na rzecz wzmocnienia kreatywności i aktywności oraz podniesienia jakości życia Wielkopolan.

W Strategii polityki społecznej dla województwa wielkopolskiego do roku 2020 zwrócono uwagę na potrzebę przeniesienia ciężaru działalności związanej z realizowaniem polityki społecznej – zgodnie z zasadą pomocniczości – na samorząd terytorialny różnych szczebli (gmina/powiat/samorząd województwa), organizacje społeczne i sektor prywatny (społeczna odpowiedzialność biznesu), a także na pierwotne grupy społeczne (rodzina, kręgi przyjacielskie, sąsiedztwo). Również w tym względzie została podkreślona potrzeba korzystania z narzędzi z obszaru budowania partnerstw.



2. OBSZARY PARTYCYPACJI W TWORZENIU I REALIZACJI POLITYK PUBLICZNYCH

Zaangażowanie społeczności wymaga dostosowanego mechanizmu, poprzez który strony współdziałają w celu opracowywania i wdrażania polityk, programów i usług. Mieszkańcy mogą uczestniczyć w procesie kreowania polityk, podejmując różne czynności – od diagnozy lokalnych problemów i współtworzenia rozwiązań przez wdrażanie polityk aż po ocenę ich efektów oraz projektowanie zmian. Warto rozważyć wyróżnione możliwości.

Udział mieszkańców w tworzeniu polityk publicznych, w tym planów, programów i strategii może następować już na wczesnych etapach tego procesu, czyli podczas diagnozowania potrzeb społecznych. Można zapewnić przy tym, że poszukiwanie nowych, lepszych sposobów rozwiązywania problemów społecznych będzie następować z uwzględnieniem grup, które będą korzystały z nich: skuteczność rozwiązań tym większa, im będzie będą one lepiej dostosowane do potrzeb grup docelowych.

Ważnym etapem jest wspólne tworzenie strategii i programów, które pozwala na określenie tego, co chcą osiągnąć mieszkańcy (i w jaki sposób), a przy tym umożliwia efektywne planowanie zastosowania dostępnych zasobów i w konsekwencji uzyskiwanie właściwej proporcji między nakładami a rezultatami. Przydatne są debaty nad założeniami do strategii, a także nad treściami, które wnoszą zarówno lokalne władze, jak i inne lokalne podmioty. W takiej sytuacji buduje się poczucie podmiotowości wszystkich osób uczestniczących w tworzeniu strategii lub programów.

Częścią procesu zdobywania wiedzy na temat problemów i możliwości ich rozwiązywania są konsultacje społeczne. Pozwalają one:

- zaobserwować, jak wiele problemów zazębia się i wymaga współdziałania przy ich rozwiązywaniu,
- określić, czy pomysły działań ze strony lokalnych władz mają szansę poprawić daną sytuację (rozwiążą problemy),
- powiększyć kompetencje w dopasowywaniu projektów do wymogów rzeczywistości.

Również planowanie i realizowanie konkretnych zadań powinno opierać się na partnerskiej współpracy. Kluczowa pozostaje rola samorządu, który jest odpowiedzialny za proces określania najważniejszych parametrów usług publicznych, w tym zapotrzebowania na ich różne kategorie oraz ich dostosowania do potrzeb lokalnej społeczności, a także – w dużej mierze – odpowiada za ich finansowanie. Natomiast organizacje pozarządowe uzupełniają działania samorządów, zwłaszcza w tych dziedzinach, w których niezbędny jest specyficzny model działania, odległy od formuły działania urzędniczego.

Niezbędne jest także pozyskiwanie informacji zwrotnej o tym, jak przebiegała realizacja polityk (monitoring) i jakie rezultaty zostały osiągnięte (ewaluacja), co pozwala na dokonanie korekt w programie prowadzonych działań. Monitoring i ewaluacja realizacji polityk publicznych powinny być prowadzone z udziałem przedstawicieli społeczności lokalnej – ich wiedza i doświadczenie w zakresie ocenianej tematyki oraz bliski kontakt z beneficjentami (odbiorcami) polityk pozwala na zapewnienie pogłębionej refleksji dotyczącej pożądanych sposobów postępowania.

3. BUDOWANIE WSPÓŁPRACY W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Znaczenie w procesie tworzenia i wdrażania polityk publicznych ma współpraca międzysektorowa, która umożliwi spojrzenie na problemy i zapewnienie propozycji ich rozwiązania z różnych perspektyw, co prowadzi do lepszego dopasowania rozwiązań do zdiagnozowanych problemów, a następnie tworzenie i realizację celów polityki, zgodnie z zasobami i kompetencjami osób oraz podmiotów. Potrzeba rozwijania warunków, które zapewnią mieszkańcom partnerski udział w kształtowaniu polityki, co prowadziłoby do zwiększenia koncentracji polityk i działań na ujmowanej podmiotowo oraz partycypacyjnie lokalnej społeczności.

Aby działalność społeczna mieszkańców przebiegała sprawnie, należy wzmacniać kulturę współpracy, zapewniającą otwartość dla wspólnego działania. Kultura współpracy spaja lokalne środowiska i angażuje zasoby w celu realizacji inicjatyw społecznych. Wsparcie kultury współpracy wymaga zwiększania możliwości dialogu, który pozwoli na przekazywanie przekonań, wartości i norm, a co za tym idzie – poznanie kultur organizacyjnych i praktyk różnych osób oraz podmiotów. Potrzeba rozwijania świadomości w zakresie współpracy, a także odpowiedniego użycia technik komunikacji i współdziałania w celu zwiększenia zaangażowania różnych organizacji.

Coraz większą wagę przykładana się do zapewnienia standardów działań prowadzących do realizacji celów społecznych poprzez współpracę (partnerstwo formalne i nieformalne) różnych osób oraz podmiotów. Warto zatem dobierać i stosować narzędzia oraz wzorce działania, które pozwolą na efektywne rozwiązywanie lokalnych problemów i wykorzystywanie szans rozwoju danej społeczności. Należy budować spójny system współpracy, oparty na ustalonych zasadach, przemyślanych formach i narzędziach, systematycznie monitorowany i udoskonalany.



Warto tutaj wspomnieć o koncepcji I S I S, dostarczającej przepis na skuteczną partycypację, zawierający cztery elementy:

- Indykatory (wskaźniki, rozumiane jako pogłębione poznanie osób i grup potrzebujących wsparcia),
- Systemy (skorzystanie w rozwiązywaniu problemów społecznych z dostępnych lub nowych sieci oddziaływania oraz relacji między osobami i podmiotami),
- Innowacje (poszukiwanie skutecznych, być może innowacyjnych rozwiązań istniejących problemów),
- Strategia (opracowywanie planu lub strategii oraz realizacja działań na ich podstawie).

W obliczu zmian zachodzących w relacjach społecznych i ekonomicznych priorytetem unijnym jest antycypowanie (przewidywanie), planowanie i stosowanie instrumentów zaradczych. Proces monitorowania, obejmujący zwiększanie samoświadomości i stopnia wrażliwości na zmiany, powinien zapewniać organizacjom zdolność do określenia przyszłych negatywnych i pozytywnych tendencji, aby umożliwić opracowanie i wdrożenie dostosowanych strategii, praktyk i środków.

Warto podkreślić duże znaczenie w tworzeniu i realizacji polityk publicznych umiejętnego docierania do adresatów i włączania ich w polityki publiczne poprzez różnorodne kanały komunikacji oraz odpowiedniej treści komunikaty: mieszkańcy posiadają wiedzę przydatną w ocenie stanu lokalnej społeczności, w tym potrzeb i oczekiwań. Można dzięki nim lepiej dostrzegać silne strony, a także problemy różnych grup społecznych i bariery rozwoju. Wiedza i doświadczenie mieszkańców pozwala również na konfrontowanie lokalnych zasobów z potrzebami rozwojowymi, a w konsekwencji – na wskazywanie obszarów wymagających wzmocnienia. Takie postępowanie zwiększa szansę na przygotowanie polityk publicznych bardziej dostosowanych do potrzeb i problemów, a także o większym potencjale realizacji.

W rozwiązywaniu problemów społecznych można stosować innowacje społeczne, interpretowane często jako nowe rozwiązania dotychczasowych problemów. Dla ich podejmowania potrzeba diagnozy potrzeb i potencjału lokalnego, a także określenia dobrych praktyk (często na podstawie własnego doświadczenia czy obserwacji) przydatnych w społeczności lokalnych. Działania pilotażowe umożliwiają sprawdzanie przydatności innowacji w społeczności lokalnej, a ocena efektów pozwala na wybór i wzmacnianie jedynie skutecznych działań.

Wprowadzanie innowacji społecznych wymaga rozwoju zdolności adaptacyjnych, umożliwiających zidentyfikowanie potrzeb i wdrożenie odpowiednich działań. Istotnym warunkiem wprowadzania innowacji jest wiedza, która w wielu przypadkach może przyjmować postać praktyk, procedur postępowania. Wiedza określa możliwy zakres postępowania podmiotów. Duże znaczenie wiedzy uzasadniania potrzebę zarządzania jej tworzeniem i przepływem. Powstaje ona często poprzez poszukiwanie alternatyw wobec dotychczasowych sposobów postępowania, co prowadzi do identyfikowania nowych aktywności.

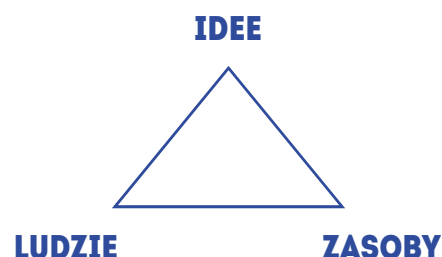
W działalności społecznej, funkcjonując w organizacjach pozarządowych, trzeba rozważyć wiele potrzebnych relacji, które uwzględniają różne grupy osób i podmiotów, zarówno w ramach kadry i sympatyków, jak i uczestników przedsięwzięć (odbiorców) oraz instytucji lokalnych lub regionalnych. Można wyróżnić relacje obejmujące:

- zespół organizacji (kadrę zarządzającą, pracowników, wolontariuszy),
- ekspertów (zapewniających wsparcie merytoryczne, często nieodpłatnie),
- prowadzone inicjatywy i przedsięwzięcia (działania umożliwiające osiągnięcie celów społecznych),
- wzmacnianie sieci powiązań jako warunku kształtowania potencjału do działania i wzmacniania wiarygodności w otoczeniu.



Wyróżnione relacje składają się na aktywności organizacji pozarządowych, dzięki którym być wzmacniane w społecznościach zaufanie, podzielenie wspólnych wartości, zrozumienie interesów i potrzeb stron współpracy.

Organizacje potrzebują planowania działań wobec znaczenia sprawnego zarządzania działaniami, zróżnicowania zasad dostępu i możliwości skorzystania z finansowania działalności. Zgodnie z koncepcją trójkąta rozwoju Vaesken'a do urzeczywistnienia idei konieczne jest poszukiwanie przychylnych osób i podmiotów oraz pozyskiwanie wszelkich niezbędnych zasobów, dzięki czemu będą możliwe skuteczne działania na rzecz społeczności.



4. INICJATYWY SENIORALNE I ICH FINANSOWANIE



Inicjatywy można rozumieć jako projekty, czyli zorganizowane działania zmierzające do osiągnięcia określonego celu. Na każdą inicjatywę składa się zespół czynności, które mają specyficzne cechy jak: data rozpoczęcia, specyficzne cele i limity, ustalone odpowiedzialności (obowiązki) realizatorów, budżet, rozkład czynności oraz data ich ukończenia. Dobry projekt powinien odpowiadać na następujące pytania:

- co?
- kto?
- ile?
- gdzie?
- kiedy?
- jak?

Rolą projektu jest zaproponowanie działań, które pomogą ograniczyć problem bądź rozwiązać go. Pomysłodawca powinien pokazać, że zna problem, jego skalę, a także sposoby na jego ograniczenie / rozwiązanie.

Ważne w projekcie jest uzasadnienie potrzeby – przedstawienie powodu, dla którego projekt powinien być zrealizowany. Jego uświadomienie pozwala stworzyć spójny wniosek. We wskazaniu potrzeby projektu warto spróbować odpowiedzieć na pytania:

- Kogo / czego dotyczy problem?
- Jakie są jego przyczyny?
- Co się stanie, jeśli problem nie zostanie rozwiązany? (jakie będą skutki zaniechania działań?)

Realizację inicjatyw umożliwia pozyskanie funduszy, czyli wsparcia finansowego, nazywanego również dotacją, dofinansowaniem czy grantem. Wsparcie to można otrzymać od donatora lub sponsora. Fundusze najczęściej są udzielane na zrealizowanie konkretnego pomysłu/projektu. Czasami można je przeznaczyć na wsparcie organizacji, czyli np. na zakup sprzętu czy zorganizowanie szkolenia dla wolontariuszy itp.

Wsparcia finansowego mogą udzielać różne podmioty (nazywane też często grantodawcami), takie jak:

- administracja rządowa i samorządowa, m.in. ministerstwa, urzędy miast i gmin, urzędy marszałkowskie;
- organizacje pozarządowe;
- Unia Europejska, m.in. w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego;
- podmioty niepubliczne, m.in. firmy prywatne, przy których działają fundacje (np. Fundacja Orange).

Pozyskanie funduszy wymaga realizacji kilku kroków postępowania, obejmujących:

- stworzenie projektu,
- przygotowanie wniosku lub listu intencyjnego,
- sprawdzenie wyników oceny formalnej i ewentualne uzupełnienie braków (jeśli taką możliwość dopuszcza grantodawca),
- sprawdzenie wyników oceny merytorycznej.

Pozytywna ocena pozwala na realizację projektu, natomiast negatywna – daje sposobność na zmodyfikowanie projektu i złożenia na inny konkurs.



Stosunkowo popularnymi źródłami finansowania są Rządowy Program na Recz Aktywizacji Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (ASOS) oraz Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO). Warto jednak pamiętać, że wsparcie zapewnia wiele podmiotów, szczególne znaczenie mają samorządy lokalne.

Program ASOS wskazuje jako główne cele:

- poprawę jakości życia osób starszych,
- pełniejsze wykorzystanie ich potencjału w różnych rolach społecznych.

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich określa jako główne cele:

- zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne,
- umożliwienie obywatelom angażowanie się w różnorodne działania na rzecz innych, swoich wspólnot oraz w tworzenie, realizację i monitoring polityk publicznych.

PRZYKŁADY PARTYCYPACJI SENIORALNEJ

W ramach projektu pn. Akademia Partycypacji Senioralnej uczestnicy zorganizowali sześć inicjatyw będących wyrazem zwiększającej się partycypacji seniorów w życiu społecznym i publicznym.

Każda z przedstawionych w Przewodniku inicjatyw ma swój niepowtarzalny charakter, ale kilka ważnych rzeczy je łączy. Po pierwsze: zorganizowali je seniorzy, osoby po 60 roku życia. Po drugie: byli to uczestnicy Akademii Partycypacji Senioralnej, mieszkańcy miasta Leszna i okolic. Po trzecie: wszyscy seniorzy wykazali się ogromnym zaangażowaniem i dołożyli wszelkich starań, by każdy z pomysłów był zrealizowany jak najlepiej.

Wszystkie inicjatywy stanowią wspaniałą lekcję dla młodszych pokoleń z jakim zaangażowaniem oraz pasją można partycypować w życiu społecznym i publicznym.

Uczestnicy Akademii Partycypacji Senioralnej podjęli różnorodne działania, dlatego liczymy, że ich lektura będzie dla Państwa bardzo ciekawa i inspirująca!

Joanna Jękot-Łażniak,
autorka rozdziału

SENIORZY BIEL I CZERWIEN

CELEM INICJATYWY SENIORÓW Z RYDZINY BYŁ WZROST AKTYWIZACJI OBYWATELSKIEJ MINIMUM 15 MIESZKAŃCÓW GMINY RYDZYNA POWYŻEJ 60 ROKU ŻYCIA POPRZECZ WYKONANIE 300 BIAŁO-CZERWONYCH KOTYLIONÓW ZE WSTĄŻEK I ROZDANIE ICH MIESZKAŃCOM GMINY RYDZYNA PODCZAS OBCHODÓW ŚWIĘTA DNIA NIEPODLEGŁOŚCI NA ZAMKU W RYDZYNIE.

„Seniorzy z Rydziny to bardzo aktywne osoby, które są w stanie absolutnie każdego zarazić energią do działania! Swoją inicjatywą udowodnili, że można integrować mieszkańców w ważnych sprawach, na przykład aktywizując mieszkańców Gminy Rydzyna wokół obchodów Dnia Niepodległości”.

Monika Pawlak, mentorka grupy



Pierwsza część realizacji inicjatywy pn. „Seniorzy Biel i Czerwień” odbyła się 4 listopada 2014 roku w świetlicy wiejskiej w Kłodzie. W tym dniu zorganizowano zajęcia szycia kotyliionów ze wstążek. W zajęciach udział wzięło 16 osób powyżej 60 roku życia.

Członkowie grupy inicjatywnej ustalili datę i godzinę spotkania, przygotowali miejsce zajęć oraz zakupili materiały potrzebne do wyrobu kotyliionów. Inicjatorzy powiadomili o przedsięwzięciu mieszkańców, zapraszając do udziału w zajęciach. Grupa zadbała również o mały poczęstunek dla uczestników. Podczas 3-godzinnego spotkania wykonano 300 kotyliionów.


Jak podkreśla Monika Pawlak, mentorka grupy, „Ważnym aspektem jest to, że inicjatywie towarzyszyła bardzo ciepła, przyjacielska atmosfera. Dla uczestników był to czas nie tylko na wykonanie kotyliionów, ale również okazja do rozmów i integracji”.

Druga część realizacji inicjatywy przypadła w dniu 11 listopada. Grupa inicjatywa rozdała przygotowane przez siebie i seniorów 300 kotyliionów mieszkańcom Gminy Rydzyna podczas uroczystości obchodów święta Dnia Niepodległości na Zamku w Rydzynie.

Seniorzy zgodnie przyznali, że osiągnęli swój cel. Mieszkańcy obdarowani kotyliionami bardzo docenili wkład pracy włożony w wyrób kotyliionów i uznali je za piękny symbol obywatelskości. Inicjatywa spotkała się z pozytywnym odbiorem oraz wyrazami uznania za pomysł i chęć realizacji inicjatywy.

REWITALIZACJA SKWERKU W GRONOWIE

CELEM INICJATYWY BYŁA AKTYWIZACJA OBYWATELSKA MINIMUM 15 SENIORÓW Z MIASTA LESZNA POPRZEZ ZORGANIZOWANIE REWITALIZACJI SKWERKU W GRONOWIE JAKO MIEJSCA INTEGRACJI MIĘDZYPOKOLENIOWEJ MIESZKAŃCÓW TEJ DZIELNICY LESZNA.



„To niesamowite, że początkowo inicjatywa miała być bezkosztowa, a ostatecznie, dzięki współpracy m.in. z Miejskim Zakładem Zieleni pozyskano aż 30 tysięcy złotych!”

Marlena Pujśza
-Kunikowska,
mentorka grupy

Grupa inicjatywa senierek rozpoczęła swoje działania od przeprowadzenia diagnozy wśród leszczyńskich seniorów z dzielnicy Gronowo w Lesznie, pytając czy rewitalizacja wskazanego miejsca spowodowałaby większą integrację w tym środowisku. Seniorzy, zaskoczeni inicjatywą, zgodnie potwierdzili, że brakuje miejsca, w którym mogliby spędzać czas wspólnie z sąsiadami.

Kolejnym krokiem było zaangażowanie do realizacji inicjatywy Leszczyńskiej Rady Seniorów oraz Miejskiego Zakładu Zieleni. Dzięki podjęciu współpracy udało się pozyskać na ten cel 30.000 złotych, pomimo, że początkowo zakładano, że inicjatywa będzie bezkosztowa.

W planach jest przede wszystkim przygotowanie alejek spacerowych i wymiana krawężników. Ze skweru będzie można korzystać również wieczorami, dzięki zamontowaniu trzech punktów oświetleniowych. Wspólne rozmowy z sąsiadami oraz spędzanie czasu z wnukami będzie odbywać się przy czterech stołach oraz zamontowanych na stałe ośmiu ławkach z oparciem. Co więcej, seniorzy będą mogli rozwijać swoje pasje. Zaplanowano bowiem zamontowanie dwóch stolików z planszą szachową. Grupa inicjatywa pomyślała również o utrzymywaniu czystości w tym miejscu, dlatego zaplanowano zamontowanie 6 koszy na śmieci oraz jednego, specjalnie przeznaczonego dla miłośników czworonogów. Seniorzy będą mogli również zadbać o aktywność fizyczną, dzięki zamontowaniu przyrządu do ćwiczeń typu Atlas oraz zamontowaniu stojaka dla rowerów. Zaplanowano także zamontowanie dwóch tablic informacyjnych o inicjatywach realizowanych w mieście Lesznie.

Marlena Pujsza-Kunikowska, mentorka grupy inicjatywnej podkreśla, że „Nikt nie spodziewał się inicjatywy z takim rozmachem. Seniorzy udowodniły, że dobra organizacja i współpraca mogą zdziałać cuda!”

POŻEGNANIE LATA

**CELEM SENIORÓW Z KLUBU SENIORA
JAGIELLONKA BYŁO ZACHĘCENIE MINIMUM
15 MIESZKAŃCÓW MIASTA LESZNA POWYŻEJ
60 ROKU ŻYCIA DO AKTYWNOŚCI
FIZYCZNO- RUCHOWEJ POPRZEZ
ORGANIZACJĘ WYCIECZKI ROWEROWEJ.**

Grupa inicjatywa z Klubu Jagiellonka zorganizowała 20 września 2014 roku integracyjną wycieczkę rowerową, w której wzięło udział 15 osób powyżej 60 roku życia. Mentorka grupy, Monika Pawlak, podkreśla, że „Seniorzy z ogromnym zaangażowaniem podjęli się przygotowań. Podczas spotkań grupa dzieliła się obowiązkami, co bardzo porządkowało i usprawniało pracę.”

Seniorzy pomyśleli o wszystkim! Na początku przygotowano graficznie plakat, który został wydrukowany i rozwieszony w leszczyńskich klubach seniora oraz w stowarzyszeniu Uniwersytet Trzeciego Wieku. Rekrutacja uczestników trwała do 19 września. Wtedy też dla wszystkich uczestników zostało wykupione ubezpieczenie.

Grupa bardzo rzetelnie opracowała program i trasę, dostosowując je do potrzeb i oczekiwań uczestników. Zanim seniorzy wyruszyli w podróż, organizatorzy przedstawili wszystkim uczestnikom zasady bezpieczeństwa. Sprawdzone również stan techniczny rowerów oraz rozdano kamizelki odblaskowe. Aby uatrakcyjnić wycieczkę, zorganizowano wspólnie z Klubem Seniora „Złota Jesień”, ognisko w parku rydzyńskim „Strzelnica”.

Grupa inicjatywna organizując integracyjną rowerówkę chciała przede wszystkim zachęcić seniorów do aktywności fizyczno-ruchowej. Dodatkowo także chcieli zapoznać uczestników z ofertą klubu Jagiellonka i zaprosić innych do wspólnych inicjatyw senioralnych.



„Seniorzy z klubu Jagiellonka to zgrana ekipa, która może przenosić góry!

Podczas przygotowań do wydarzenia wszyscy bardzo się zaangażowali i stąd integracyjna rowerówka okazała się sukcesem!”

Monika Pawlak, mentorka grupy

„MASZ GŁOS! DECYDUJ!” CZYLI SENIORALNA DEBATA OBYWATELSKA

CELEM INICJATYWY BYŁO ZWIĘKSZENIE WIEDZY
MINIMUM 15 SENIORÓW, MIESZKAŃCÓW
MIASTA LESZNA I OKOLIC, W ZAKRESIE
MOŻLIWOŚCI PARTYCYPOWANIA
W ŻYCIU SPOŁECZNYM I PUBLICZNYM.



„Organizacja debaty odpowiedziała na zdiagnozowane przez grupę inicjatywną potrzeby seniorów. Uczestnicy mieli bowiem możliwość zwiększenia wiedzy na temat możliwości partycypacji w życiu społecznym i publicznym miasta Leszna i okolic”

Marlena Pujsza-Kunikowska,
mentorka grupy

Grupa inicjatywa rozpoczęła swoje działania od planowania. Podzielono się obowiązkami i uzgodniono terminy ich realizacji. Podjęto kontakt z klubami seniora, aby przekazać zaproszenia. Seniorki zdecydowały się na tzw. zaproszenia dedykowane, ponieważ uznały to za najbardziej skuteczny kanał dotarcia. Opracowały też ankietę ewaluacyjną, dzięki której uczestnicy mogli ocenić wydarzenie. Podjęto też kontakt z lokalnymi przedsiębiorcami, żeby zapewnić uczestnikom poczęstunek: ciasto oraz owoce.

Wśród zaproszonych na debatę gości byli: Wiceprezydent Miasta Leszna, aktualni radni i kandydaci do Rady Miasta Leszna, a także kandydaci do Rady Powiatu Leszczyńskiego oraz Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.

Seniorki podjęły taką inicjatywę ponieważ podczas rozmów z rówieśnikami zauważyły, że osoby starsze mają niską wiedzę na temat możliwości angażowania się w społeczności lokalnej, co jest bezpośrednią przyczyną niskiej aktywności obywatelskiej. Seniorzy przyznali, że w małym stopniu uczestniczą w ważnych inicjatywach społecznych takich jak na przykład budżet obywatelski, ponieważ nie mają wiedzy w tym zakresie.

Debata obywatelska była doskonałą okazją to tego, by zachęcić seniorów do zdobywania wiedzy na temat możliwości partycypowania w życiu społecznym i publicznym, w skali miasta, powiatu, województwa.

Organizatorki mają nadzieję, że zadowolenie seniorów z udziału w wydarzeniu przyczyni się do zmniejszenia ich wycofania z życia społecznego i publicznego.

ODŻYWIAM SIĘ ZDROWO I ZE SMAKIEM!

CELEM INICJATYWY SENIOREK Z WRZOSOWEGO ZAKĄTKA BYŁ WZROST WIEDZY DOTYCZĄCEJ SPOSOBÓW WŁAŚCIWEGO ODŻYWIANIA SIĘ SENIORÓW U MINIMUM 15 MIESZKAŃCÓW MIASTA LESZNA POWYŻEJ 60 ROKU ŻYCIA POPRZEZ PRZEPROWADZENIE DWÓCH WARSZTATÓW KULINARNYCH.

W ramach inicjatywy senierek z Wrzosowego Zakątka zaplanowano dwa warsztaty zdrowego odżywiania się. Pierwszy z nich odbył się 22 października 2014 roku i zgromadził 21 uczestników, a drugi odbył się 5 listopada 2014 roku i wzięły w nim udział 22 osoby. Wszystkie osoby były powyżej 60 roku życia.

Prowadzącą warsztaty była jedna z Pań z grupy inicjatywnej, która od dawna zgłębia tajniki prawidłowego sposobu odżywiania się seniorów. Podczas pierwszego spotkania zaprezentowano zasady zdrowego odżywiania według teorii pięciu przemian. Przedstawiono kwestie dotyczące składników budulcowych, energetycznych i regulujących, jakie seniorzy powinni dostarczać swojemu organizmowi do prawidłowego funkcjonowania ich organizmu. Podjęto również dyskusję dotyczącą prawidłowej ilości oraz częstotliwości spożywania posiłków przez osoby powyżej 60 roku życia. Podczas warsztatów uczestnikom zapewniono poczęstunek przygotowany przez grupę inicjatywną.

Podczas drugiego warsztatu skupiono się na praktyce - członkinie grupy inicjatywnej przygotowały pokaz kulinarny. Na oczach uczestników powstawały między innymi: klopsy, sałatka z fasoli oraz ciasto.

Uczestnicy byli pozytywnie zaskoczeni nowatorskim podejściem do odżywiania się. Zadawali pytania oraz uczestniczyli w dyskusji. Na koniec wszyscy uczestnicy zgodnie wyrazili chęć udziału w kolejnych warsztatach poświęconych tematyce prawidłowego odżywiania się seniorów.



„We Wrzosowym Zakątku każdego dnia seniorzy podejmują inicjatywy, które służą integracji społecznej! Zainicjowane przez seniorki warsztaty zdrowego odżywiania były połączeniem przyjemnego z pożytecznym!”

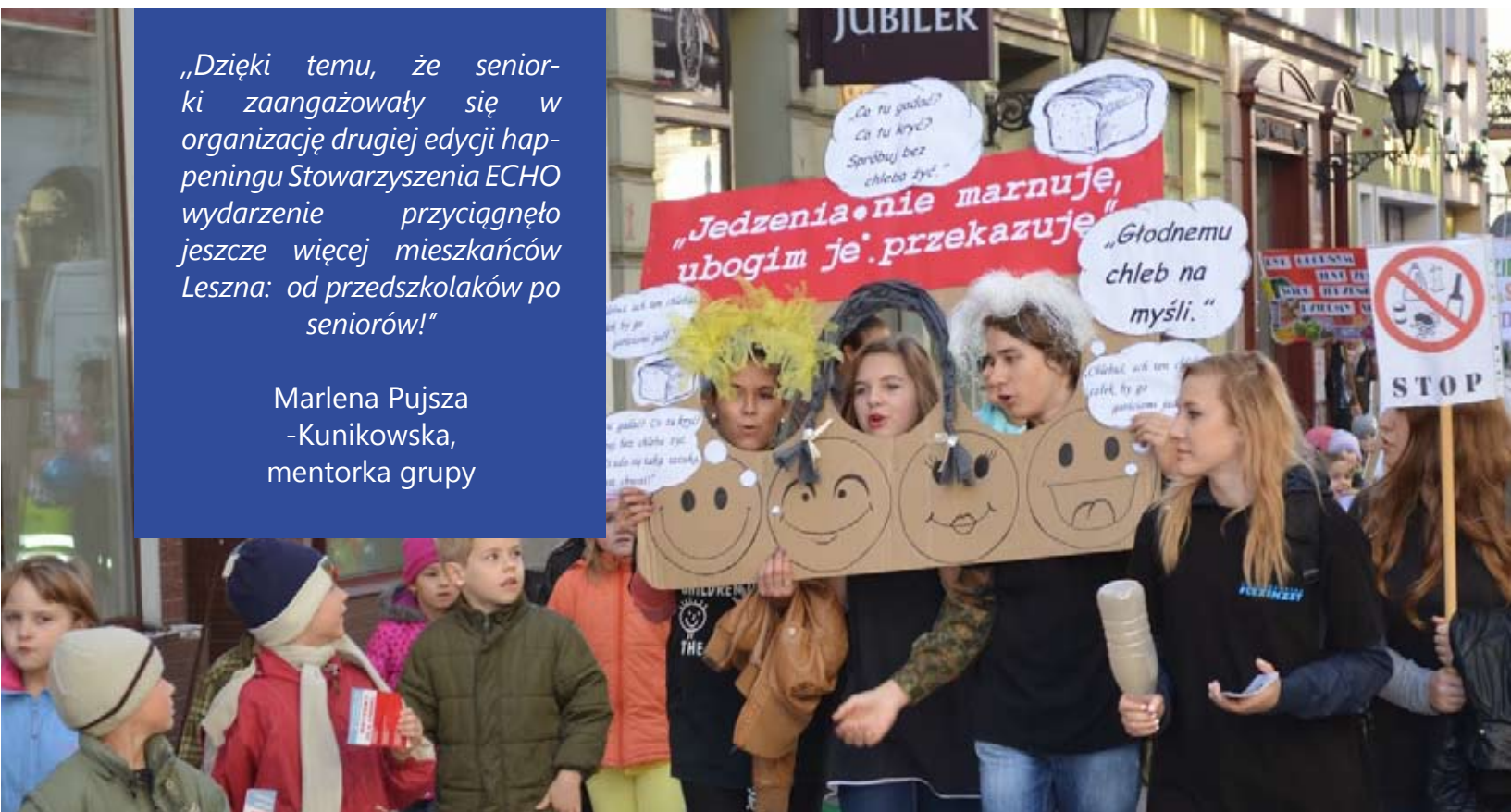
Monika Pawlak,
mentorka grupy

JEDZENIA NIE MARNUJĘ, UBOGIM JE PRZEKAZUJĘ

CELEM INICJATYWY BYŁO ZAANGAŻOWANIE MINIMUM 15 MIESZKAŃCÓW MIASTA LESZNA, OSÓB POWYŻEJ 60 ROKU ŻYCIA DO ZORGANIZOWANIA HAPPENINGU O TEMATYCE SPOŁECZNEJ „JEDZENIA NIE MARNUJĘ, UBOGIM JE PRZEKAZUJĘ”.

„Dzięki temu, że senior-ki zaangażowały się w organizację drugiej edycji happeningu Stowarzyszenia ECHO wydarzenie przyciągnęło jeszcze więcej mieszkańców Leszna: od przedszkolaków po seniorów!”

Marlena Pujsza
-Kunikowska,
mentorka grupy



W związku z październikowymi obchodami Światowego Dnia Żywności oraz Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem już po raz drugi zorganizowano w Lesznie happening „Jedzenia nie marnuję, ubogim przekazuję”. W tym roku organizatorów Stowarzyszenia ECHO wsparła grupa inicjatywna senierek - uczestniczki Akademii Partycypacji Senioralnej.

Happening odbył się 20 października. Pierwsza część wydarzenia odbyła się w centrum miasta, gdzie uczestnicy przemaszzerowali głównymi ulicami Leszna. Każdy był wyposażony w plakat, transparent, trąbkę. Skandowano między innymi hasła: „Dzielmy się jedzeniem”, „Jedzenie marnujesz, ciężko pożałujesz” lub „Być głodnym jest źle, więc jedzeniem podziel się!”.

Organizatorki happeningu chciały zwrócić uwagę społeczności miasta Leszna na występowanie problemu marnowania żywności. Działania Stowarzyszenia ECHO każdego dnia skupiają się na kształtowaniu prawidłowych postaw i nawyków w zakresie szanowania żywności i dzielenia się nią.

W przygotowaniach do organizacji happeningu wzięła udział grupa inicjatywna senierek, wolontariusze ze Stowarzyszenia „ECHO”, a także wychowawcy przedszkoli i szkół, którzy przeprowadzili z dziećmi i młodzieżą lekcje wychowawcze podejmujące temat marnowania żywności.

Jak podkreśla Marlena Pujsza-Kunikowska „Dzięki zaangażowaniu senierek tegoroczny happening odbił się jeszcze szerszym echem w mieście! Miejmy nadzieję, że co roku będą dołączać do inicjatywy kolejni mieszkańcy!”

